

Total No. of Printed Pages—15

6 SEM TDC GEED (CBCS) 6.1/6.2/6.3

2 0 2 3

(May/June)

EDUCATION

(Generic Elective)

Paper : GE-6.1/6.2/6.3

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Paper : GE-6.1

(Education in Post-Independent India)

1. তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following questions :

- (a) বিশ্ববিদ্যালয় শিক্ষা আয়োগ কেতিয়া গঠন হৈছিল ?

When was the University Education
Commission formed?

(2)

- (b) RTEৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো কি ?
What is the full form of RTE?
- (c) মাধ্যমিক শিক্ষাৰ যি কোনো এটা সমস্যাৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা।
Mention any one defect of secondary education.
- (d) ভাৰতীয় শিক্ষা আয়োগ কোনে আৰু কেতিয়া গঠন কৰিছিল ?
Who formed the Indian Education Commission and when?
- (e) NCERT ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো কি ?
What is the full form of NCERT?
- (f) ঈশ্বৰভাই পেটেল পুনৰীক্ষণ কমিটি গঠনৰ এটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।
Mention one reason behind the formation of Ishwarbhai Patel Review Committee.
- (g) ৰাষ্ট্ৰীয় মাধ্যমিক শিক্ষা অভিযানৰ এটা উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা।
Mention one aim of the Rashtriya Madhyamik Shiksha Abhiyan.
- (h) NUEPAৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো কি ?
What is the full form of NUEPA?

(3)

2. তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (যি কোনো পাঁচটা) :
4×5=20
Write short notes on the following (any five) :
- (a) শিক্ষাত ধৰ্মনিৰপেক্ষতা
Secularism in Education
- (b) বিনামূলীয়া আৰু বাধ্যতামূলক শিক্ষা
Free and Compulsory Education
- (c) মাধ্যমিক শিক্ষাৰ সংগঠনৰ আৰ্হি
Organizational Pattern of Secondary Education
- (d) ১৯৮৬ চনৰ ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষানীতিৰ মুখ্য উদ্দেশ্যসমূহ
Main objectives of National Policy of Education, 1986
- (e) নবোদয় বিদ্যালয়
Navodaya Vidyalaya
- (f) সৰ্বশিক্ষা অভিযানৰ কাৰ্যসমূহ
Functions of Sarva Shiksha Abhiyan
- (g) ৰাষ্ট্ৰীয় পাঠ্যক্রম গাঁথনি
National Curriculum Framework

(4)

3. বিশ্ববিদ্যালয় শিক্ষা আয়োগৰ আগবঢ়োৱা যি কোনো দুটা পৰামৰ্শ আৰু ইয়াৰ সীমাবদ্ধতাৰ বিষয়ে লিখা। 4+6=10

Write any two recommendations given by the University Education Commission and its limitations.

অথবা /Or

ভাৰতীয় সংবিধানৰ প্ৰস্তাৱনাৰ গুৰুত্ব আৰু উপযোগিতাৰ বিষয়ে লিখা। 10

Write about the importance and utility of the Preamble of the Indian Constitution.

4. তলত দিয়াবোৰৰ বিষয়ে লিখা :

Write about the following :

- (a) মাধ্যমিক শিক্ষা আয়োগৰ যি কোনো দুটা পৰামৰ্শ 4
Any two recommendations of the Secondary Education Commission
- (b) কোঠাৰী আয়োগ নিয়োগৰ মূল কাৰণ 4
Main reason for setting of the Kothari Commission
- (c) কোঠাৰী আয়োগৰ মতে শিক্ষকৰ শিক্ষা 6
Teacher Education according to the Kothari Commission

5. (a) ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষানীতি, ১৯৮৬ৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ বহুলি লিখা। 10
Explain in detail the characteristics of the National Policy of Education, 1986.

P23/790

(Continued)

(5)

- (b) ৰামমূৰ্তি পুনৰীক্ষণ কমিটিৰ আগবঢ়োৱা দুটা পৰামৰ্শ আলোচনা কৰা। 4

Discuss two recommendations given by the Ramamurti Review Committee.

অথবা /Or

জনানন্দ বেডী কমিটিৰ আগবঢ়োৱা পৰামৰ্শসমূহ আলোচনা কৰা। 14

Discuss about the recommendations given by the Janardan Reddy Committee.

6. তলত দিয়াবোৰৰ বিষয়ে লিখা :

Write about the following :

- (a) ৰাষ্ট্ৰীয় জ্ঞান আয়োগ 7
The National Knowledge Commission

অথবা /Or

বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগ
The University Grants Commission

- (b) ৰাষ্ট্ৰীয় মূল্যায়ন আৰু প্ৰত্যায়ন পৰিষদ 7
The National Assessment and Accreditation Council

অথবা /Or

ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষকৰ শিক্ষা পৰিষদ
The National Council for Teacher Education

P23/790

(Turn Over)

Paper : GE-6.2

(Human Rights Education)

1. তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following questions :

(a) মানৱ অধিকাৰৰ যি কোনো এটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

Mention any one characteristic of Human Rights.

(b) বাষ্ট্ৰসংঘ কিমান চনত প্ৰতিষ্ঠা হৈছিল ?

When was the UNO established?

(c) UNESCOৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

Write the full form of UNESCO.

(d) শিশুৰ বিৰুদ্ধে কৰা উৎপীড়নৰ যি কোনো এটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

Mention any one cause of violence against children.

(e) ৰাজ্যিক মানৱ অধিকাৰ আয়োগৰ যি কোনো এটা কাৰ্য লিখা।

Write any one function of the State Human Rights Commission.

(f) মহিলাৰ বিৰুদ্ধে হোৱা উৎপীড়নৰ যি কোনো এটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

Mention any one cause of violence against women.

(g) সন্ত্রাসবাদ নিৰ্মূলৰ যি কোনো এটা উপায় উল্লেখ কৰা।

Mention any one remedy to eradicate the terrorism.

(h) NHRCৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো কি ?

What is the full form of NHRC?

2. তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা : 4×5=20

Write short notes on the following :

(a) ভিয়েনা ঘোষণা

Vienna Declaration

(b) আঞ্চলিকতাবাদ

Regionalism

(c) ভাৰতবৰ্ষত মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা

Need of Human Rights Education in India

(d) UNESCOৰ কাৰ্যৰালী

Functions of UNESCO

(e) সন্ত্রাসবাদ

Terrorism

3. মানৰ অধিকাৰ বুলিলে কি বুজা? মানৰ অধিকাৰৰ প্ৰকৃতি আৰু পৰিসৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। $2+4+4=10$

What is meant by Human Rights? Discuss about the nature and scope of Human Rights.

অথবা /Or

- মানৰ অধিকাৰ বুলিলে কি বুজা? মানৰ অধিকাৰৰ দলিত আৰু মহিলা আন্দোলনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। $2+4+4=10$

What is meant by Human Rights? Discuss about the Dalit and Women's Movements of Human Rights.

4. জনসংখ্যা বৃদ্ধি বুলিলে কি বুজা? ইয়াৰ কাৰণ আৰু প্ৰতিবোধ সম্পৰ্কে বহলাই আলোচনা কৰা। $3+7=10$

What is population explosion? Discuss elaborately its causes and remedies.

অথবা /Or

- মহিলাৰ বিৰুদ্ধে হিংসা বুলিলে কি বুজা? মহিলাৰ বিৰুদ্ধে হোৱা হিংসাৰ কাৰণ আৰু প্ৰতিবোধৰ উপায়সমূহ আলোচনা কৰা। $2+4+4=10$

What is violence against women? Discuss about the causes of violence against women and measures to protect it.

5. শিশুৰ বিৰুদ্ধে হিংসা বুলিলে কি বুজা? শিশুৰ বিৰুদ্ধে হোৱা হিংসাৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰ আৰু কাৰণসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। $3+4+4=11$

What is meant by violence against children? Write about the various types and causes of violence against children.

অথবা /Or

- শিশু সৰবৰাহকৰণ বুলিলে কি বুজা? শিশু সৰবৰাহৰ ক্ষেত্ৰত থকা বিভিন্ন আইনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। $3+8=11$

What is child trafficking? Discuss about the various laws related to child trafficking.

6. বেচৰকাৰী সংস্থা বুলিলে কি বুজা? মানৰ অধিকাৰ সুৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ৰ বেচৰকাৰী সংস্থাসমূহৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা। $3+8=11$

What is meant by NGO? Discuss the role of national level of NGOs in protecting Human Rights.

অথবা /Or

- ৰাজ্যিক মানৰ অধিকাৰ আয়োগৰ গঠন, ক্ষমতা আৰু কাৰ্য্যকৰণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। $3+4+4=11$

Discuss the composition, power and functions of the State Human Rights Commission.

(10)

7. মানব অধিকাৰ সুৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত বৈদ্যুতিক মাধ্যম আৰু ছপা মাধ্যমৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 5+5=10

Discuss about the role of electronic media and print media in protecting Human Rights.

অথবা /Or

আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় অৰ্থনৈতিক, সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক অধিকাৰৰ চুক্তিপত্ৰৰ ব্যৱহাৰৰ আলোচনা কৰা। 10

Discuss the provisions of the international covenant on economic, social and cultural rights.

(11)

Paper : GE-6.3

(Gender and Education)

1. তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following questions :

- (a) *The Creation of Patriarchy* নামৰ গ্ৰন্থখনৰ লিখক কোন ?

Who is the author of the book, *The Creation of Patriarchy*?

- (b) সামাজিক লিংগ মানে কি ?

What is gender?

- (c) PNDTৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো কি ?

What is the full form of PNDT?

- (d) কন্যা ভ্ৰূণ হত্যাৰ যি কোনো এটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

Mention any one cause of female foeticide.

- (e) ভাৰতীয় সংবিধানৰ কোনটো অনুচ্ছেদত ছোৱালী শিক্ষাৰ বিশেষ সুবিধাৰ কথা উল্লেখ আছে ?

In which Article of the Indian Constitution has mentioned about the provision of girls education?

- (f) যৌতুক নিষিদ্ধকৰণ আইনখন প্ৰথম কোন চনত গৃহীত হৈছিল?

In which year was the Dowry Prohibition Act first passed?

- (g) হিন্দু বিধবাব পুনৰবিবাহ আইনখন কোন চনত গ্ৰহণ কৰা হয়?

In which year was the Hindu Widow Remarriage Act passed?

- (h) মুছলমান বিবাহ বিচ্ছেদ আইনখন কোন চনত প্ৰণয়ন কৰা হৈছিল?

In which year was the divorce of the Muslim Marriage Act passed?

2. তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা : $4 \times 5 = 20$

Write short notes on the following :

- (a) শিশু-মিত্ৰ বিদ্যালয়

Child-friendly School

- (b) মাতৃতন্ত্ৰৰ প্ৰকৃতি

Nature of Matriarchy

- (c) যৌতুক প্ৰথা নিৰ্মূলত আইনৰ ভূমিকা

Role of law in reducing dowry system

- (d) লিংগ সামাজিকীকৰণত সমাজৰ ভূমিকা

Role of society in gender socialization

- (e) সুপ্ত পাঠ্যক্ৰম

Hidden curriculum

3. লিংগৰ সামাজিক গঠন বুলিলে কি বুজায়? ইয়াৰ বিভিন্ন দিশসমূহ উদাহৰণসহ আলোচনা কৰা। $3+7=10$

What is meant by social construct of gender? Discuss its different aspects with examples.

অথবা / Or

- জাতি ব্যৱস্থাই লিংগ অসমতা কেনেকৈ সৃষ্টি কৰে? শৈক্ষিক দিশত লিংগ অসমতাই কেনেদৰে প্ৰভাৱ পেলায়? $5+5=10$

How does caste system lead to gender inequalities? How does gender inequality affect in the field of education?

4. লিংগ সমতা শক্তিশালী কৰি তোলাৰ ক্ষেত্ৰত পাঠ্যক্ৰম আৰু পাঠ্যপুথিৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা। $5+5=10$

Discuss the role of curriculum and textbook in reinforcing gender equality.

(14)

5. মহিলা সবববাহকৰণৰ মূল কাৰণসমূহ কি কি? মহিলা সবববাহকৰণৰ পৰিণতিসমূহৰ বিষয়ে লিখা। 5+5=10

What are the main causes of women trafficking? Write about the consequences of women trafficking.

অথবা /Or

- যৌতুক প্ৰথা বুলিলে কি বুজা? এই সমস্যাৰ বাবে কোনবোৰ কাৰক জগৰীয়া? যৌতুক প্ৰথা নিৰ্মূল কৰাৰ বাবে কেইটামান উপায় লিখা। 2+4+4=10

What is meant by dowry system? Which factors are responsible for this problem? Write a few measures to eradicate the dowry system.

6. বিবাহ বিচ্ছেদ বুলিলে কি বুজা? বিবাহ বিচ্ছেদৰ বিভিন্ন কাৰণসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 3+8=11

What is meant by divorce? Explain about the various reasons for divorce.

অথবা /Or

- লিংগ অসমতা বুলিলে কি বুজা? লিংগ অসমতা দূৰ কৰিবলৈ সহপাঠ্যক্রমিক কাৰ্য্যকৰণৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 3+8=11

What is meant by gender inequality? Discuss about the role of cocurricular activities for eradication of gender inequality.

(15)

7. লিংগ সমতা কি? শিক্ষাত লিংগ সমতাৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰা। 3+8=11

What is gender equality? Discuss briefly about the importance of gender equality in education.

***